

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW

Aan de fractie van CDA
mevrouw V.L.W.A. Heijnen
de heer N. Beckers

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Vragen ex art. 48 RvO inzake
hotelovernachtingen

DATUM
27 oktober 2016

BIJLAGEN
--

BEHANDELD DOOR
HH (Hans) Dassen

TELEFOONNUMMER
043 350 4981

ONZE REFERENTIE
2016.32323

E-MAILADRES
hans.dassen@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE

Geachte mevrouw Heijnen en de heer Beckers,

Onderstaand treft U de beantwoording aan van de vragen die uw fractie gesteld heeft in kader van artikel 48 van het Reglement van Orde.

Vraag 1:

Graag ontvangen wij op korte termijn de juiste cijfers

Antwoord 1:

Bijgaand (bijlage 1) treft u de cijfers aan van de gemeentelijke toeristenbelasting over de periode 2009 – 2015 evenals de cijfers van het CBS over dezelfde periode.

De wethouder heeft bij de besluitvorming over het convenant met VVV Maastricht aan de hand van de CBS cijfers gecommuniceerd over de ontwikkeling van het aantal overnachtingen in de jaren 2009 tot en met 2015. CBS laat in de periode 2009--2015 een stijging zien van 19,5% (3,25% gemiddeld per jaar) voor de sector als totaal.

De Sahot heeft hierop gereageerd op basis van cijfers van de Benelux Hotel Review. Dat betrof het eerste kwartaal van 2016. Dit onderzoek van het bedrijf STR Global Limited vindt plaats naar aanleiding van de gegevens van bij dat bedrijf aangesloten hotels (8 hotels met samen 1127 kamers uit de 3 en 4 sterren categorie). Hieruit bleek een negatieve ontwikkeling van voor hotels belangrijke parameters (zoals de kamerbezetting).

Daarop is afgesproken te bezien hoe de ontwikkeling inclusief het tweede kwartaal zou zijn. De gemeentelijke belastingcijfers (via BsGW) over eerste en tweede kwartaal geven aan dat er een stijging is van 8 % ten opzichte van 2015. Het CBS geeft op hun beurt aan dat de overnachtingen gedaald zijn met 7 %. Beide ten opzichte van dezelfde periode in 2015.

Wij hebben vervolgens gekeken hoe deze verschillen verklaarbaar zijn. ZKA is gevraagd dit te analyseren (zie bijlage 2). Daarbij is gebleken dat het CBS logies < 5 slaapplekken niet meetelt. Juist de B&B sector groeit sterk (landelijk en in Maastricht). ZKA en het CBS (zie bijlage 3) stellen dat de door het CBS aangegeven afname wordt veroorzaakt door dalende zakelijke overnachtingen; zij geeft aan dat de toeristische overnachtingen per saldo gestegen zijn. ZKA becijfert ook dat het meetellen van de kleine logies een mogelijke verklaring levert voor het verschil in aantallen overnachtingen tussen CBS en BsGW. ZKA geeft aan (zie ook onder vraag 5) het beter is te

DATUM
27 oktober 2016

focussen op de lange termijn ontwikkeling en de jaarcijfers in tegenstelling tot cijfers op kwartaal of halfjaarniveau.

Ook de Provincie Limburg heeft geconstateerd voor heel Limburg de CBS cijfers verschillen van de toeristenbelastinggegevens (<http://www.1limburg.nl/provincie-berekent-geen-terugloop-hotelovernachtingen>). Zij heeft het CBS gevraagd de verschillen nader te analyseren (bijlage 3). Evenals ZKA kan CBS niet sluitend aangeven hoe de verschillen tussen CBS en toeristenbelasting te verklaren zijn. De rapportage biedt wel weer meer waardevolle informatie over de ontwikkelingen in Maastricht en Limburg. In de eindtabel van deze rapportage kan afgeleid worden dat diverse bronnen relevant zijn voor diverse vragen.

Op 30 september jl., derhalve nog voordat u uw vragen had gesteld, hebben wij een constructief overleg gehad met de Sahot o.a. over de cijfers. Uit dit gesprek is niet gebleken dat wij verschillen van mening over de cijfers, maar dat de bronnen andere uitgangspunten hebben en de ontwikkeling binnen de verschillende sterrensegmenten verschillend kan zijn. Bij vraag 5 wordt toegelicht hoe wij hier in de toekomst mee omgaan.

Vraag 2:

Bij een teruglopend aantal hotelovernachtingen zal de spanning op de hotelmarkt nog meer toenemen. In hoeverre rijmt het nog altijd uitbreidend aantal kamers (hotel Bosschstraat, plannen voor Maartenspoort, Landbouwbelang, Students Hotel etc.) zich met deze voor de hotelbranche ongunstige cijfers?

Antwoord 2:

De totale toeristenbelasting cijfers laten wel een groei zien, maar in bepaalde sterrensegmenten (zakelijk toerisme) een daling. Dit heeft onze aandacht heeft en onderstreept nog eens het belang van de voorgenomen investeringen in het MECC.

Los daarvan, bij elk initiatief voor uitbreiding met het aantal kamers wordt het huidige hotelbeleid gevolgd. Dit betekent dat voor elk initiatief opnieuw beoordeeld wordt of het past binnen de dan aanwezige marktruimte voor dat specifieke segment. Hierbij wordt onder andere gekeken naar trends en het concrete concept dat dan voorligt.

Tijdens het gesprek met de Sahot is mij niet gebleken dat de Sahot het huidig beleid veranderd wil zien. Wel zijn er aandachtspunten welke bij een evaluatie aan de orde zullen komen.

Vraag 3:

Bent u bereid de door de raad vastgestelde hotelnota stringenter toe te passen en vooralsnog geen hotelkamers meer aan de markt toe te voegen?

Antwoord 3:

Nee. Want dat zou in strijd zijn met het door de raad vastgestelde beleid. Juridisch zou dit ook niet correct zijn.

Vraag 4:

Wij verzoeken u op zeer korte termijn met de Sahot in overleg te treden om over de ontwikkelingen in de hotelbranche te spreken.

Antwoord 4:

Het overleg met de Sahot heeft al plaatsgevonden op 30 september. Zoals reeds gezegd hebben wij samen het daarbij gehad over de cijfers. Ook andere ontwikkelingen zijn aan de orde geweest en wij

DATUM
27 oktober 2016

zijn het eens om die deels bij de tussentijdse evaluatie te betrekken, welke is voorzien voor eind 2016/begin 2017.

Vraag 5:

Graag ontvangen wij op korte termijn een terugkoppeling van de het gesprek met de SAHOT

Antwoord 5:

Zoals hierboven reeds omschreven heeft het gesprek met Sahot al plaatsgevonden. Naast hetgeen hiervoor is gemeld kunnen we nog het volgende mededelen:

Afgesproken is dat we uitgaan van dezelfde bronnen voor wat betreft het monitoren van het verblijfstoerisme. Gelet op de veelheid van informatie die het CBS bied, levert deze de basis daarvoor. Naast aantal overnachtingen bij voorbeeld ook herkomst van de gast, verblijfsduur en de mogelijkheid te vergelijken met andere steden en regio's. De gegevens van de BsGW bieden aanvullende informatie. Hiermee wordt bij voorbeeld ook ingespeeld op het gegeven dat het CBS 'alleen' logies vanaf 5 slaappleatsen meet. Ook de door de Sahot aangehaalde bron (BeNeLux) wordt betrokken in jaarlijkse analyse van de stand van zaken van het zakelijk en recreatief toerisme.

Tot slot is afgesproken dat we kijken naar de jaarcijfers en de meerjarige ontwikkeling hierin. Een kortere periode kan relatief sterk beïnvloed worden door eenmalige zaken zoals het wel of niet plaatsvinden van een groot congres in het MECC. Ook kan een steekproef van invloed zijn.

Hoogachtend,
Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,
Wethouder Economie, Mobiliteit en Financiën,

John Aarts

Vragen ex art. 48 RvO

BIJLAGE 1 Aantal overnachtingen in Maastricht

BsGW (toeristenbelasting)

	2009	2010	2011	2.012	2013	2014	2015
a. camping		2.037	3.631	1.937	1.377	1.292	1.938
b. geen classificatie (*)		100.380	94.621	117.087	129.349	129.697	152.252
c. één ster		1.262	5.503	1.287	2.374	1.797	2.234
d. twee sterren		50.738	51.011	44.705	34.074	26.903	24.426
e. drie sterren		113.154	129.737	119.888	113.860	135.256	166.578
f. vier sterren		582.786	604.200	612.994	595.222	627.037	654.027
g. vijf sterren							
Totaal	847.569	850.357	888.703	897.898	876.256	921.982	#####

(*)
Dit betreft hostels/pensions/jeugdherbergen, B&B's, vakantiewoningen en camperplaatsen

Centraal Bureau voor de Statistiek

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal overnachtingen (**)	782.000	786.000	801.000	803.000	844.000	886.000	935.000

(**)
CBS meet vanaf 5 slaappleatsen.

Hotelovernachtingen in Limburg

Verschillen tussen cijfers uit de provincie en cijfers van het CBS

14 oktober 2016

Danny Pronk en Eric Wassink

CBS heeft nader onderzoek gedaan naar de cijfers over overnachting bij hotels in Limburg gedurende het eerste half jaar van 2016. Dit naar aanleiding van vragen van o.a. de provincie, de VVV-Limburg en gemeente Maastricht over de betrouwbaarheid van de CBS-cijfers. Vanuit de provincie werd met name aangegeven – gebaseerd op cijfers over toerismebelasting – dat er sprake is van een onderschatting van het aantal overnachtingen in Limburg en dat er geen sprake zou zijn van de door CBS gerapporteerde daling van het aantal overnachtingen bij hotels.

Bekend is dat internationale afspraken over waarnemingen bij logiesaccommodaties leiden tot een onderschatting van het aantal toeristen. Zo meet CBS bijvoorbeeld geen overnachtingen bij hotels en B&B's die minder dan 5 slaappleatsen aanbieden. Externe bronnen bevestigen dat het aantal overnachtingen in Maastricht bij die kleinere accommodaties ongeveer gelijk is aan het geringere aantal overnachtingen dat CBS rapporteert.

Uit de nadere analyses die door CBS zijn uitgevoerd, blijkt verder het volgende.

1. De hotels in Maastricht behaalden in 2015 een bovengemiddeld resultaat. De cijfers over 2016 geven een gemiddeld beeld van de jaren 2012 t/m 2016.
2. De hotelovernachtingen in heel Limburg over begin 2016 geven een gemiddeld beeld (van de jaren 2012 t/m 2016) maar er was in juni wel sprake van een duidelijke dip in de overnachtingen, zoals ook herkend door de VVV-Limburg. Uit de bestudering van individuele hotels waarover data van beide jaren beschikbaar zijn, blijkt ook dat veel hotels (circa 80 %) in het tweede kwartaal lagere opgaven hebben gedaan. In het eerste kwartaal is die daling niet echt zichtbaar en zijn er ongeveer evenveel hotels die lager als hotels die hoger rapporteren dan het jaar ervoor.
3. Als je alle overnachtingen bekijkt voor Limburg (dus ook die op bungalowparken, campings en groepsaccommodaties) dan was 2016 tot en met maart het beste jaar van de jaren 2012 t/m 2016. Het tweede kwartaal was weer meer gemiddeld met ook hier de dip in juni.

4. Hotelovernachtingen zijn goed voor bijna 1,3 miljoen van de in totaal bijna 4,7 miljoen overnachtingen in de eerste helft van 2016. Hotels zijn dus slechts beperkt verantwoordelijk voor de gevoelde toeristendruk in Limburg. Het merendeel van de toeristen in Limburg overnacht op een huisjesterrein (bungalowpark e.d.). De daling van het aantal overnachtingen komt vrijwel volledig voor rekening van hotels.
5. De hotelgasten die wegbleven waren met name Nederlanders in het tweede kwartaal van 2016. Er kwamen in de eerste helft van 2016 17 duizend meer overnachtingen in hotels in Limburg voor rekening van buitenlandse toeristen, maar Nederlanders maakten ten opzichte van 2015 circa 108 duizend overnachtingen minder. De terugval van Nederlandse gasten is ook te zien bij de hotels in Maastricht.
6. Verschillen tussen de CBS-waarneming en de waarnemingen op basis van toeristenbelasting lijken niet veroorzaakt door missers in de CBS-waarneming (hotels met meer dan 4 slaappleaatsen die bij CBS niet bekend zijn). Zo komt de CBS-capaciteitsverdeling tussen slaappleaatsen in hotels in Noord-, Midden- en Zuid-Limburg goed overeen met een opgave van de VVV-Limburg.
7. De daling van het aantal hotelovernachtingen in Maastricht is vooral gerelateerd aan zakelijk toerisme. Het aantal overnachtingen door zakelijke toeristen daalde met 40 duizend gedurende de eerste helft van 2016 terwijl het aantal overnachtingen door niet zakelijke toeristen toenam met 7 duizend. Zakelijke toeristen waren goed voor circa 50 procent van het aantal overnachtingen in de eerste helft van 2015 en nog maar voor circa 44 procent in de eerste helft van 2016. In de rest van Limburg bleef het aantal zakelijke overnachtingen in de eerste helft van 2016 ongeveer gelijk met het aantal in de eerste helft van 2015. Het aantal niet-zakelijke overnachtingen daalde daarentegen met circa 60 duizend, vooral waarneembaar in het tweede kwartaal.

In onderstaande tabel (afkomstig uit de binnenkort te verschijnen publicatie 'Trendrapport toerisme 2016') wordt inzichtelijk gemaakt welke bronnen er zijn om toerisme in beeld te brengen. De cijfers waarover hier bericht is, vallen onder de kolom 'CBS'. 'CVO' staat voor het Continu Vakantieonderzoek. Dit onderzoek richt zich op vakanties van Nederlanders (ook bij particulieren).

CBS geeft in zijn berichtgeving (o.a. in het binnenkort te verschijnen Trendrapport Toerisme 2016, een samenwerking tussen NRIT, NBTC en Celth) aan dat de cijfers geen compleet beeld geven van het totaal aantal overnachtingen in Nederland, maar dat wordt niet altijd goed overgenomen in de media. CBS zal bekijken hoe het hier meer aandacht aan kan besteden in de berichtgeving.

Bruikbaarheid gegevens over diverse soorten verblijfstoerisme				
	CVO	CBS	Toeristen- belasting	Forensen- belasting
Nederlandse toerist in hotels, op bungalowparken of op campings	√	√	√	
Nederlandse toerist in andere accommodaties (klein ¹ / particulier)	√		√	
Nederlandse vaste gast op campings of in jachthavens	±		√	
Nederlander met tweede woning	±			√
Nederlandse zakenreiziger in hotels, op bungalowparken of op campings		√	√	
Nederlandse zakenreiziger in andere accommodaties (klein ¹ / particulier)			√	
Buitenlandse toerist in hotels, op bungalowparken of op campings		√	√	
Buitenlandse toerist in andere accommodaties (klein ¹ / particulier)			√	
Buitenlandse vaste gast op campings of in jachthavens			√	
Buitenlander met tweede woning				√
Buitenlandse zakenreiziger in hotels, op bungalowparken of op campings		√	√	
Buitenlandse zakenreiziger in andere accommodaties (klein ¹ / particulier)				

Bron: Kenniscentrum Kusttoerisme

*Het gaat daarbij om hotels, pensions, jeugdaccommodaties en b&b's met minder dan vijf slaapplekken, huisjesterreinen en groepsaccommodaties met minder dan tien slaapplekken en kampeerterreinen met minder dan drie standplaatsen (excl. vaste standplaatsen voor bijvoorbeeld stacaravans).

NOTITIE

Datum: 11 oktober 2016

Onderwerp: Hotelcijfers Maastricht

Naar aanleiding van persberichten over (de ontwikkeling van) de hotelvraag heeft gemeente Maastricht aan ZKA Consultants gevraagd deze cijfers te beoordelen en te duiden, ook in het licht van de (stijgende) cijfers uit eerdere jaren en de eigen toeristenbelastingcijfers. In deze notitie zijn de resultaten uiteengezet.

1. Onderzoeksmethodiek CBS

- Definitie: hotels motels, pensions, appartementen met hoteldienstverlening, jeugdaccommodaties en bed&breakfasts met ten minste 5 slaappleatsen;
- Jaarlijkse inventarisatie van het aanbod (kamers en bedden);
- Maandelijks worden enquêtes afgenomen, waarin wordt gevraagd naar aantal gasten (naar herkomstland), aantal overnachtingen (naar herkomstland), zakelijke overnachtingen (en daarmee impliciet de toeristische overnachtingen) en kamerbezetting;
- Vraagcijfers worden voor Maastricht gepubliceerd per maand en krijgen in eerste instantie de status 'voorlopig'. In juni worden vervolgens de cijfers van het jaar ervoor definitief. Voor 2016 betekent dit dat de cijfers medio 2017 definitief zijn. Met andere woorden, er zouden nog (kleine) bijstellingen kunnen plaatsvinden voor de gepubliceerde cijfers over de eerste twee kwartalen van 2016;
- Onderscheid wordt gemaakt tussen 'grote' hotels en 'kleine' hotels. 'Grote' hotels beschikken over minimaal 200 bedden (= circa 100 kamers) en zijn altijd onderdeel van de steekproef. 'Kleine' hotels worden gevraagd de enquête via internet in te vullen. Dit leidt voor Maastricht tot een response van circa 70% van het aantal bedden. Door de non-response kunnen de overnachtingcijfers in werkelijkheid lager of hoger zijn.

2. Analyse resultaten CBS

Onderstaand zijn de hotelcijfers(overnachtingen) voor de eerste kwartalen in 2015 en 2016 vermeld (x 1.000). Let op: voor 2016 zijn dit voorlopige cijfers (zie bovenstaand).

Tabel 1. Overnachtingen (x 1.000) 2015-2016 kwartaal 1 en 2

	2015		2016	
	Totaal	Zakelijk	Totaal	Zakelijk
Kwartaal 1	198	100	184	80
Kwartaal 2	241	120	222	100
Totaal	439	220	406	180

Uit deze tabel blijkt dat op grond van de voorlopige cijfers voor 2016 het totale aantal overnachtingen en het aantal zakelijke overnachtingen in de eerste twee kwartalen daalde in 2016 ten opzichte van de eerste twee kwartalen in 2015. De daling van de zakelijke overnachtingen (-/- 40.000 ofwel -/- 18%) is per saldo iets groter dan de daling van het totale aantal overnachtingen (-/- 33.000). Het aantal toeristische overnachtingen moet derhalve zijn gestegen, ook omdat het aanbod < 5 slaappleatsen niet is inbegrepen en dit aanbod doorgaans een sterke toeristische vraag kent.

In plaats van kwartaal- of halfjaarniveau is het, conform eerder overleg en jullie interne besluitvorming, beter te focussen op de lange termijn ontwikkeling en de jaarcijfers. In dit opzicht maakten wij eind september inzichtelijk (destijds per mail verstrekt): de lang termijn vraag- en aanbodontwikkeling en de aanbodontwikkeling in Maastricht vergeleken met andere grote hotelsteden. Deze kunnen als aanvullingen dienen voor deze notitie.

3. Analyse cijfers CBS en Toeristenbelasting (TBL)

Onderstaand zijn de CBS hotelcijfers en de toeristenbelastinggegevens (TBL) voor de periode 2009-2015 vermeld en met elkaar vergeleken (opgave gemeente).

Tabel 2. Cijfers CBS en toeristenbelasting

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
CBS Hotels	782.000	786.000	801.000	803.000	844.000	886.000	935.000
TBL	850.357	850.357	888.703	897.898	876.256	921.982	998.560
Verschiil TBL-CBS	68.357	64.357	87.703	94.898	32.256	35.982	63.560
Niet classificatie TBL	102.417	100.380	94.621	117.082	129.344	129.697	155.252

- Op basis van eigen onderzoek (momenteel in uitvoering) schatten wij in dat bij het aanbod tot 5 slaappleatsen circa 40.000-50.000 overnachtingen per jaar plaatsvinden (B&B's, appartementen, kleine hotels/pensions, etc.). Wanneer je dit aantal optelt bij de CBS cijfers komt het totaal uit op circa 980.000 overnachtingen en benadert hiermee de toeristenbelasting. **Let op: op dit moment vindt onderzoek plaats naar deze kleinschalig logiesmarkt. Dit zijn derhalve cijfers onder voorbehoud en moet als voorlopige cijfers worden geïnterpreteerd. Deze cijfers komen naar verwachting in oktober-november beschikbaar;**
- Gezien de afbakening van CBS is specifiek ingegaan op de TBL cijfers in de categorie 'geen sterren / niet classificatie'. Dit bestaat uit (opgave gemeente): 'hostels, pensions, jeugdherbergen (o.a. Stay Okay)', 'Bed & Breakfast' en 'vakantiewoningen' en 'camperplaatsen'. Mede door gebrek aan een compleet en actueel inzicht van sectoren als campings en jachthavens hebben wij de totale omvang van de niet geclassificeerde groep niet geheel in beeld. Op basis van beschikbare data komen wij echter niet tot circa 150.000 overnachtingen. Om dit helemaal te doorgronden is een meer diepgaande analyse nodig van de toeristenbelastingcijfers (adresbestand, type accommodaties, toeristische gebruik aanbod, etc.). De focus moet echter vooral liggen op het totaal (bijv. hotels die mogelijk abusievelijk in de categorie 'niet classificatie' zijn ingedeeld).

4. Conclusies/advies

- Wanneer je de vraag bij B&B's, kleine hotels, etc. optelt bij de toeristenbelastingcijfers zijn de verschillen vrij beperkt op jaarniveau (2015) en kunnen de toeristenbelasting- en CBS cijfers, qua orde van grootte, bij elkaar worden gebracht;
- De eerste twee kwartalen tonen voor CBS een daling van de vraag. Dit zijn voorlopige cijfers die nog kunnen worden bijgesteld. Een focus op jaarniveau en analyse op moment dat de cijfers definitief zijn is op zijn plaats, mede gezien de sterke daling van de zakelijke overnachtingen in de voorlopige cijfers en eventueel onderliggende verklaringen (bijv. minder evenementen/beurzen, verdwijnen één of meerdere grote en (inter)nationaal georiënteerde bedrijven);
- Een bottom up analyse komt niet tot de totale omvang van de toeristenbelastinggroep 'geen sterren / niet classificatie'. Wellicht zijn enkele hotels in de cijfers inbegrepen en vindt een klein deel van de overnachtingen bij campings, jachthavens, e.d. plaats. De focus moet echter vooral op het totaal liggen.